

Bilaga 3

Förslag på fortsatt arbete för vätgas till transporter i Blekinge

Förstudien har resulterat i ett underlag för fortsatt arbete för vätgas för transporter i Blekinge.

Underlaget har utvecklats under förstudiens gång genom de aktiviteter som genomförts; intervjuer med aktörer, samtal i referensgruppen, seminarier/workshops samt den omvärldsbevakning som skett parallellt med dessa aktiviteter.

Som beskrivs i bilaga 1 så har förstudien genom kartläggning av potentialen för vätgas i Blekinge identifierat tre områden som bör vara prioriterade att arbeta vidare med.

Förslaget till fortsatt arbete inom närmsta tiden är att stimulera och verka för ökad användning av vätgas i Blekinge genom dessa fokusområden:

- utveckla marknaden och intresset för vätgasdrivna tunga lastbilstransporter
- utreda, utveckla och stödja införandet av vätgas/e-bränslen inom sjöfarten
- utreda, utveckla och stödja införandet av vätgas/e-bränslen för arbetsmaskiner

Andra identifierade utvecklingsområden att jobba med på längre sikt är att:

- utveckla möjligheterna och stödja produktion av förnybar vätgas i Blekinge
- arbeta fram en handlingsplan för införande av vätgas i Blekinge
- forma och driva nätverk för vätgaskedjans aktörer, allt fossilfria transporter

Bakgrund och omvärld

Under arbetet har vi studerat vilka likande projekt som pågår i vårt närområde och identifierat följande.

- I Ljungby ska Strandsmøllen, PS-Energi och Ljungby Energi bygga en anläggning utmed E4 för produktion av lokalproducerad grön vätgas och tankning av tung och lätt trafik. Man får upp till 69 miljoner i stöd av klimatklivet och planerar att ta anläggningen i drift runt 2023.
- Uppvidinge Vätgas har tagit beslut om att bygga en produktionsanläggning och en stationär och en mobil tankstation för vätgas i Älgshult nordost om Växjö. Anläggningen planeras att tas i drift hösten 2023. Bolaget har beviljats upp till 16 Mkr i bidrag från Klimatklivet för satsningen.

Det pågår även projekt för att producera vätgas och elektrobränslen till sjöfarten mm. Mer om detta finns att läsa i bilaga 2 under "Pågående vätgasprojekt".

Kopplingar till andra program

Det finns ett flertal olika program som kan användas för att stödja utbyggnaden av vätgaskedjan. Exempelvis från Energimyndigheten, Naturvårdsverket (Klimatklivet) samt utlysningar inom Interreg och Östersjöprogrammen. Mer information se bilaga 2 och under "Stödmöjligheter för vätgasens värdekedja".

Bilaga 3

Förslag på fortsatt arbete för vätgas till transporter i Blekinge

Varför ett genomförandeprojekt?

Förstudien visar på att många olika aktörer, både inom och utanför länet har ett stort intresse för vätgas i Blekinge. Vägnetet och färjetrafiken som binder ihop länet med EU samt att Blekinge har fordonstillverkare som vill satsa på vätgas och att det finns en industri som redan idag producerar vätgas ökar möjligheten att vätgas kan få en stor betydelse för länet framöver

Coronapandemin har satt grön omställning i fokus liksom det förändrade säkerhetsläget som nu kräver

beredskap, nationell och regional självförsörjning av energi. Detta sätter vätgas i ytterligare ett

perspektiv förutom möjligheten att ersätta fossila drivmedel där produktion och användning av vätgas skulle kunna ske lokalt. Hållbarhetsanalysen som gjorts inom förstudien visar också tydligt vilka positiva klimateffekter som övergång från fossila bränslen till vätgas kan ge.

Även inom EU ser man att omställningen som startar efter Coronapandemin är ett gyllene tillfälle för utbyggnad av vätgassystemet där riktningen mot vätgas är tydlig framför allt för tunga transporter.

Att främja en hållbar utveckling är det övergripande syftet med ett genomförandeprojekt.

Kopplingar till näringslivet

Förstudien har involverat många olika aktörer från näringslivet i Blekinge och andra geografiska områden genom samtal vid seminarierna, intervjuerna och deltagande i referensgruppen. Som tidigare nämnts är det framför allt inom tunga transporter som vätgas som drivmedel har de största fördelarna och där det kan vara svårt att hitta andra förnybara alternativ.

De företag och branscher som skulle vara intresserade av ett genomförandeprojekt är därför främst inom tunga fordon och transporter. I Blekinge handlar det dels om de stora företagen som har tunga transporter till och från sin verksamhet och där hållbarhetskraven även kommer att inkludera transporterna framöver. Men förstudien har också identifierat åkerier och näringar inom sjöfarten och arbetsmaskiner, tex inom lantbruket, som visat stort intresse för övergång från fossila till förnybara bränslen där vätgas är ett alternativ.

Intressant är också att Blekinge har ett stort företag som redan idag har vätgasproduktion och som kan bli en viktig part i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Mål och resultat

EU:s mål och strategier

EU hydrogen strategy for a climate-neutral Europe anger ett mål på 40 GW elektrolyskapacitet i EU till 2030. Strategin förutsätter vidare minst 80-120 GW sol- och vindkraft för att tillhandahålla den nödvändiga elektriciteten till elektrolysörerna.

Kraft till en klimatneutral ekonomi: En EU-strategi för integrering av energisystemet fastställdes 2020. I strategin talas om vikten av en integrering av energisystemet – att energisystemet planeras och drivs på ett samordnat sätt ”som en helhet”, med kopplingar

Bilaga 3

Förslag på fortsatt arbete för vätgas till transporter i Blekinge

mellan olika energibärare, infrastrukturer och förbrukarsektorer. Strategin visar potentialen för havsbaserad vindkraft och dess koppling till vätgas.

Projekresultat

Genomförandeprojektet ska resultera i en utvecklingsplan och exempel på möjligheter för produktion, distribution och tankning av vätgas i Blekinge. I första hand gällande de tre områden som identifierats under kartläggningen av potentialen för vätgas i Blekinge, nämligen:

- utveckla marknaden och intresset för vätgasdrivna tunga lastbilstransporter
- utreda, utveckla och stödja införandet av vätgas/e-bränslen inom sjöfarten
- utreda, utveckla och stödja införandet av vätgas/e-bränslen för arbetsmaskiner

Beroende på tidsplan kan projektet också påbörja arbetet med de andra identifierade utvecklingsområden:

- utveckla möjligheterna och stödja produktion av förnybar vätgas i Blekinge
- arbeta fram en handlingsplan för införande av vätgas i Blekinge
- forma och driva nätverk för vätgaskedjans aktörer, allt fossilfria transporter

Regionala energi- och klimatmål

Sveriges regering har som mål att Sverige ska bli ett av världens första fossilfria välfärdsland, något som följer energi- och klimatmålen på både global och EU nivå.

Blekinges egna satta mål inom energi- och klimatområdet är att:

- Koldioxidutsläppen ska halveras vart fjärde år, från år 2020.
- Blekinge bidrar till att Sveriges mål om en fossiloberoende fordonsflotta är uppnått till år 2030.
- De konsumtionsbaserade utsläppen minskar stadigt i Blekinge. År 2045 är utsläppen mindre än två ton per invånare.
- Blekinge bidrar till Sveriges mål om 50 procent effektivare energianvändning till år 2030 jämfört med 2005.

Långsiktigt kommer genomförandeprojektet bidra till att nå målen i Agenda 2030, Parisavtalet samt nationella, regionala och lokala mål och strategier för hållbar utveckling inom områdena energi, klimat, miljö och hälsa. Framförallt gällande målet om minskade utsläpp av växthusgaser

Målgrupper

- Aktörer i hela vätgaskedjan som identifierats inom förstudien som producenter, distributörer och användare
- Andra aktörer som jobbar med miljö, klimat och transportfrågor i Blekinge som kommuner, regionen och Länsstyrelsen.
- Regionala aktörer som jobbar för ett hållbart Blekinge som tex. Energikontor Sydost, NetPort och Blekinge Tekniska Högskola

Bilaga 3

Förslag på fortsatt arbete för vätgas till transporter i Blekinge

Intressenter är identifierade inom förstudien men fler kan tillkomma under projektets gång.

Organisation

Energikontor Sydost föreslås äga och driva projektet och ansvara för att genomföra aktiviteterna enligt plan. Förutom projektledare inom Energikontor Sydost finns också ekonomiresurs och kommunikatör inom företaget som kan bistå projektet. eftersom Energikontor Sydost jobbat med vägrågor kan projektet bemannas med befintlig personal. Ansvaret för projektledare är att leda och genomföra projektet enligt beslut. Ansvar för kommunikatör är att stötta projektledare i de delar som rör kommunikation och som beskrivs i ansökan. Ansvar för ekonomi är att redovisa och följa projektets ekonomi, enligt Tillväxtverkets regler.

Till förstudien kopplas en referensgrupp, likt den som formades under förstudien, med representanter från de olika målgrupperna. Referensgruppens externa representanter står för sin egen tid och sina egna kostnader. Referensgruppen kan utgöra projektets förlängda arm ut i samhället och ska vara ett stöd och bollplank för projektgruppen och bidra med inspel som utvecklar projektgenomförandet.

Genomförande

Genomförandeprojektet ska resultera i en utvecklingsplan och exempel på möjligheter för produktion, distribution och tankning av vätgas i Blekinge. I första hand gällande de tre områden som identifierats under kartläggningen. Till genomförandeprojektet bör vi koppla på 1 eller flera pilotprojekt som sökas under projektet.

Aktiviteter för att nå resultatet är:

1. Identifiera samla aktörer inom
 - a. Tunga transporter, som åkerier, tankstationsoperatörer mfl
 - b. Sjöfarten, som rederier, Sjöfartsverket mfl
 - c. Arbetsmaskiner, tillverkare av fordon, användare mfl
2. Kunskapshöjning genom seminarium och studiebesök
3. Identifiera möjliga pilotprojekt
 - a. Identifiera och tillfråga vilka aktörer som kan dela
 - b. Finansiering och Ekonomi för piloter
 - c. Teckna avsiktsförklaringar om deltagande
4. Uppstart av pilotprojekt
5. Utvärdera genomförande av pilotprojekt
6. Spridning av resultat

Tidsplan

Tidplan kopplad till utvecklingsplanen ovan.

Bilaga 3

Förslag på fortsatt arbete för vätgas till transporter i Blekinge

År 1	aktivitet 1 & 2
År 1–2	aktivitet 3
År 2–3	aktivitet 4
År 3–?	aktivitet 5 & 6 (beroende på pilotprojektens utformning, storlek och finansiering)

Hur kan miljö, jämställdhet, integration och mångfald användas som verktyg i projektet?

Miljöperspektivet blir det övergripande fokuset för hela projektet från såväl projektmål som till själva projektgenomförandet där hänsyn kommer att tas till hållbara och klimatsmarta resor och arrangemang. Jämställdhet, integration och mångfald blir återkommande perspektiv i de aktiviteter som ska genomföras där energikontorets hållbarhetspolicy kommer att följas. Här kan nämnas möjliggörande av tillgänglighet, involvering och delaktig för alla oavsett kön, etnicitet och funktionsvariationer.

Samverkan

I dagsläget ser vi det som mest effektivt att Energikontor Sydost själva driver projektet men i nära samarbete med ovan nämnda målgrupper.

Kan projektet genomföras som ett så kallat Östersjöstrategiprojekt?

Med anledning av att vi identifierat lastbilstransporter och transporter inom sjöfarten bör förutsättningarna vara goda att genomföra ett kommande projekt som ett Östersjöstrategiprojekt, eftersom det kan bidra till att vi bättre länkar samman våra transportsystem i Östersjöregionen i ett transregionalt samarbete.

Förstudien finansieras av:

